
HSV De Vriendenkring Nieuwsbrief

januari 2017

Laag water Maas, kans voor Uikelaar?

Het zal de meesten niet ontgaan zijn, een aanvaring van een binnenvaartschip met de stuw in Grave op 29 december heeft een dramatische lage waterstand in de Maas tot gevolg gehad. Tussen Sambeek en Grave is het stuwpeil zo'n drie meter gedaald en daarmee gelijk geworden aan het peil tussen Grave en de volgende stuw bij Lith. Dit heeft gevolgen voor de kolken in de Erpewaai, maar het biedt ook een unieke kans.

Een schip is in dichte mist dwars door de stuw gevaren. Stuwstukken zitten niet meer op hun plek en water kan vrij doorstromen. Hierdoor daalt het waterpeil tussen Sambeek en Grave met drie meter.

Laag water in de Maas bij Heumen, daags na de aanvaring in Grave. De basaltblokken liggen normaal onder water. Het peil is zo'n drie meter lager dan normaal.

Kwelwater

De kolken in de Erpewaai worden namelijk van onderaf gevoed door "kwelwater". Dat werkt als volgt: door de druk van het water in de Maas ontstaat er in de kolken een opwaartse druk van het water in de bodem. Hierdoor worden de kolken van onderaf gevuld. Door de lage waterstand in de Maas valt die opwaartse druk grotendeels weg. Daardoor zakt het water in de kolken in korte tijd tot erg lage waarden.

Kwetsbare Uikelaar

Die dalende waterstand is vooral voor de Uikelaar (de 3de kolk) een groot probleem. Deze kolk is namelijk de minst diepe van de drie. Als kritieke diepte voor vis wordt doorgaans een waterkolom (dat is de afstand van de bodem tot het wateroppervlak) van 40 tot 50 cm aangehouden. Bij een

Ook in de Spanjaard (2e kolk) is de waterdaling zichtbaar. Tot voor kort stond het water hier tot halverwege het bord.

verlaging van de waterstand komt die kritieke diepte op de Uikelaar dus het snelst in zicht. Dat kan problemen opleveren voor de vis, vooral met de hoeveelheid zuurstof die beschikbaar is.

Extra spannend in de winter

In de winter is dat nog eens extra spannend, want door het dalende water, daalt ook het aantal vierkante meters wateroppervlak. Met andere woorden het oppervlak waardoor zuurstof en afvalgassen kunnen worden uitgewisseld wordt kleiner. Als daarbij in de winter dan ook nog eens ijsvorming optreedt, dan kunnen er snel zuurstoftekorten ontstaan, met mogelijk massale vissterfte tot gevolg.

Maar...

De verlaging van de waterstand, zorgt er ook voor dat we met graafmachines toegang hebben tot een deel van het water waar we normaal gesproken niet bij kunnen. In overleg met de eigenaar van het gebied, het Waterschap en de Gemeente hebben we daarom besloten om een gedeelte van de Uikelaar met een graafmachine uit te diepen, zodat de vis de kans heeft om naar dieper water uit te wijken. Daar hebben ze een veel betere kans om te overleven. We hopen dat we hiermee een herhaling van de vissterfte zoals in 2012 kunnen

voorkomen.

Waterschap en Gemeente

Er was haast geboden bij het nemen van maatregelen en het moet gezegd worden: onze lokale overheden hebben ons fantastisch bijgestaan. Daar waar overheidsbeslissingen soms lang op zich laten wachten, hebben Waterschap en Gemeente Heumen snel en goed werk geleverd. Het Waterschap heeft snel toestemming kunnen geven, omdat de Gemeente gelukkig vlot met een "Verklaring Onverdachte Watergang" over de brug kon komen. Die verklaring was nodig om te mogen afgraven zonder dat het slib van tevoren op verontreinigingen was getest. Het testen van slib zou namelijk een aantal weken in beslag nemen en die tijd was er niet.

Met een kraan is anderhalve meter bodem afgegraven over een breedte van zo'n dertig meter.

Hartelijk dank...

En zo zie je maar hoe groot het belang is van goede contacten tussen het bestuur van onze vereniging, de lokale overheden en andere organisaties. Dat hoort natuurlijk bij de inzet die je van bestuursleden mag verwachten, maar Marcel Jacobs (onze voorzitter) verdient hier volgens de overige bestuursleden wel een schouderklopje.

En dat geldt ook voor de belangeloze inbreng van onze leden Huub Janssen (hovenier) en Jan Dominikus (aannemer) of voor de leden van ons team "voorlichting & handhaving". Want daar waar zij in de wintermaanden natuurlijk weinig sportvissers te controleren hebben, zijn dit nu de mensen die de waterstand en ijsvorming nauwlettend in de gaten houden en die in actie komen zodra dat nodig is.